СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 11-го червня 1947. No. 134. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, June 11, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВКАЗУЮТЬ НА ЗАГРОЗУ КОМУНІЗМУ В ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ

Вашингтон, 9 червня. — На закінченні шкільного року в университеті Джорджтавн виголосив промову бувший амбасадор до Росії Вилійем Булит. Темою його промови було відношення Совєтів до Европи й до цілого світу. Лише атомова бомба, яка є в руках Америки і вищість Америки в повітрянім виряді здержує Сталіна від зайняття цілої Европи, сказав Булит. Як лише большевики будуть чути свою вищість, тоді вони почнуть похід на здобуття цілого світу, приготовивши наперед терен при помочі пятої колони в кожному краю. Комуністичні шпиґи, попутчики й попихачі розвивають усюди свою діяльність, включаючи й Злучені Держави. Вони діють в наших робітничих юніях, наших великих містах, а навіть і в нашім уряді у Вашинґтоні — твердив Булит. Світ є хворий після війни і в тому хворому світі комуністи розвинули конспірацію, вливаючи отруту при помочі класової боротьби і переконуючи людей, що не буде в світі миру, доки не запанує усюди комунізм. Совєти приготовляються до можливої війни, а це пізнати по тім, що вони склали пятирічку на виріб зброї, а не на піднесення продукції для вжитку населення — оце зміст промови Булита.

Большевицька небезпека в Південній Америці.

Бувший підсекретар стейту Спруйл Брейден, у своїх зізнаннях перед буджетовою комісією палати висловив переконання, що комуністична небезпека є більша в краях Південної Америки ніж була там небезпека націзму. Нацисти це були німці і вони не приймали до своїх організацій уродженців країн, у яких вони розвивали свою пропаганду. Зате комуністи діють усюди під заслоною, вони творять організації з місцевих людей і сліпо слухають наказів Москви. Вони мають вироблену методу, а це підтримувати всякий заколот, всеодно, чи це буде зліва чи зправа, коби лише був заколот. Так само вони підтримують всяку революцію, щоб ослабити силу держави і у відповіднім моменті захопити в свої руки владу. У країнах Південної Америки комунізм поширяється на великі розміри з причини нужди. Єдиною радою на те є піднести життєву стопу населення, одначе на це треба цілих десятиліть, твердив Брейден.

ВОЛЕС ДОБАЧУЄ РЕАКЦІЮ В ПІДГОТОВІ АМЕРИКИ.

Нюарк. — Бувший віцепрезидент і секретар торгівлі Генрі Волес у своїй промові натаврував заграничну політику президента Трумана як приспішення війни між Росією й Америкою. Він сказав, що Америка лучиться тепер усюди з силами реакції і витрачує на це велитенські суми, а це ослаблює Америку.

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО ПРО ПЕРЕКЛАД ШЕВЧЕНКА.

Оклагома, стейт Оклагома. — Видавництво „Юниверситі оф Оклагома Прес Норман", у своїм веснянім виданні з 1947 обговорює видання книжки: „Тарас Шевченко Ді Поет оф Юкрейн" — вибрані твори в перекладі й з вступним словом проф. Кларенса Манинга, видання У. Н. Союзу з 1945. У критиці сказано, що „український кріпак, який став визначним малярем і найпопулярнішим поетом (на жаль „Малої Росії" замісць України, ред.), заслуговує на більшу увагу ніж на нього звертали досі увагу в нашому краю" пише Прес. Про переклад Манинґа пише автор заміток Г. К. Л., що професорові вдалося створити добрий переклад, хоч не всюди затримана оригінальна поезія, одначе „це слідне і в перекладах найвизначніших поетів світу".

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВОГО ПРЕДСІДНИКА В РОБІТНИЧІЙ РАДІ.

Вашинґтон. — Републиканська більшість у конгресі така певна, що новий робітничий бил стане законом, що вже приготовляє свого кандидата на становище предсідника нової Ради Робітничих Відносин, передбаченої в новім законі. Предсідником мав би стати сенатор Джозеф Г. Бол, з Минесоти. Рада має складатися з 14 членів, зпоміж них 7 має бути з палати репрезентантів, а 7 з сенату. Президент має час до 20 липня заявитися, чи він підпише новий законопроект, чи покладе своє вето проти нього.

ПРОТИ СПЕКУЛЯЦІЇ ФАРМАМИ.

Вашинґтон. — Тут відбулася конференція фармерських організацій та урядових чинників, щоб найти способи проти спекуляції з продажом фармів, яку тепер слідно в цілому краю. Підвишка цін при закупні фарм може стати причиною наглого заломання цін, як це сталося після першої війни в 1920 році, остерігає секретар рільництва Клинтон Андерсон.

Секретар Маршал підтримує думку створення Злучених Держав Европи

Вашинґтон, 10. червня. — Секретар стейту Джордж Маршал є схильний до ідеї створення Злучених Держав Европи, як це виявилося в конґресових колах. Він написав листа до сенатора Артура Г. Ванденберґа в справі резолюції, внесеної сенатором Фулбрайтом, який хоче, щоб конґрес заявився за створення европейської організації держав. У листі до Ванденберґа Маршал пише, що він є за створення Злучених Держв Европи, одначе радить, щоб до резолюції додати застороґу, що Америка не хоче забирати голосу при формуванні такої федерації.

АРМУР, НОВИЙ ПОМІЧНИК МАРШАЛА.

Вашингтон. — Президент Труман назначив Нормана Армура асистентом секретаря стейту на місце уступившого Спруйла Брейдена. З назначенням Армура Маршал викінчив реорганізацію свого департаменту. Він має дістати більший круг ділання ніж мав Брейден. Армур це карієровий дипломат з великим досвідом. Його останній уряд було становище амбасадора в Мадриді, в Еспанії, до кінця 1945 р.

ГРЕЦІЮ ВРАТУВАЛИ ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ — ЕТРИДЖ.

Ню Йорк. — Колиб не вмішання Обєднаних Держав, то Греція була б уже під владою комуністів, таку думку висловив Марк Ф. Едридж, американський член комісії Обєднаних Держав, що їздила прослідкувати відносини в балканських державах. Він щойно повернувся кораблем Квін Елизабет з подорожі звідти. „Нема сумніву, що Болгарія, Югославія й Альбанія узброюють, переводять вишкіл і дають шпитальну поміч партизанам, які ведуть підїздову боротьбу в північній Греції" — сказав Етридж. Він відбув конференцію з американським представником в О.Д. Вореном Р. Остином, а тепер їде до Вашинґтону, щоб скласти звіт секретареві Маршалові.

ВИЯСНЕННЯ БУВШОГО ПРЕЗИДЕНТА ҐУВЕРА В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Вашингтон. — На запит Джеймса Рестона, дипломатичного кореспондента щоденника Ню Йорк Таймс, про плян заключення окремого мирового договору з Німеччиною, відповів бувший президент Герберт Гувер, що його лист, написаний до конгресмена Джана Тейбера, мильно зрозуміли. Він не заявився за окремим миром, бо це потягнуло б за собою відтягнення американських військ з Німеччини, а за тим створилась би така ситуація, яка є в Угорщині; Ґувер домагався лише, щоб з Німеччини створити самовистарчальну зону.

Совєтський Союз відкинув американське домагання вияснень в справі Мадярщини

Будапешт, 9. червня. — Американський представник в Контрольній Раді Союзників в Мадярщині одержав сьогодні від совєтських окупаційних властей неґативну відповідь на своє домагання копії документу, на підставі якого вмішано бувшого премієра Ференца Надь в „змову проти мадярської республики". Подібне британське домагання цих даних було відкинене Совєтами вже раніше. Совєтський представник, ген. В. П. Свірідов, заявив американському представникові, ген. Джорджові Г. Вімс-ові, що цею справою не займалася Контрольна Рада тільки окремі совєтські військові власті і до них він повинен спрямувати своє домагання за вияснениями. Рівночасно повідомляється, що совєтські власті роблять натиск на американські економічні інтереси в Мадярщині. Вони першусього домагаються 800 патентів, що їх як колишню німецьку власність заквестіонували для себе американські власті, як теж намагаються заставити американську Стандард Ойл Компані відпродати мадярському урядові за 5,000,000 долярів нафтові споруди в Ліспе, ставлячи згаданій американській фірмі нездійснимі вимоги. Американська нафтова фірма відкинула совєтські домагання.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ В ЛЕНІНГРАДІ.

Москва, 9. червня. (АП). — сьогодні з авторитетних джерел повідомлено, що Злучені Держави Америки відкриють в найблищому часі свій консулят в Ленінграді. Совєтський уряд вже мав на це погодитися, але персоналу до цего консуляту ще не визначено. Це був би третій американський консулят у Совєтському Союзі; два інші існують в Москві і Владивостоці.

ВІДНОВЛЕНО ПЕРЕДВОЄННЕ РІКОПЛАВСТВО НА ДНІПРІ.

Москва, 9. червня. (АП). — „Правда" сьогодні стверджує, що з відкриттям греблі на Дніпрі біля Запоріжжя відновлено на цій ріці передвоєнний стан судноплавства.

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК НА АВДІЄНЦІЇ В ЕСПАНСЬКОГО МІНІСТРА.

Мадрид, 3. червня . — Мадридська монархістична газета „Иа" сьогодні повідомляє, що еспанський міністер закордонних справ прийняв вчера на авдієнції в палаці Санта Круз українського священика о. Когута. Додатково довідуємось, що ціллю авдієнції о. Когута були старання виєднати від еспанських властей дальші стипендії на еспанських університетах для українських студентів на скитанні в Европі. О. Когут відвідав Еспанію з доручення єпископа Бучка і його подорож на Піренейський півостров мала б забезпечити для українських студентів кількадесять нових стипендій в Еспанії і Португалії. Цими днями о. Когут вертається до Риму.

УКРАЇНЕЦЬ ПЕРШИМ ДАНСЕРОМ ПАРИЗЬКОЇ ОПЕРИ.

Париж, 2. червня. — З приватних джерел повідомляють, що головний дансер МонтеКарлівського балета, українець Олександер Калюжний, був заангажований першим дансером Паризької Опери. О. Калюжного вважеться одним з найкращих танцюристів Европи.

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ У БРАЗИЛІЇ.

Прудентополіс, Бразилія. — Згідно з повідомленцям бразилійсько-українського часопису „Праця", минулого місяця мав відбутися в місті Куритибі, в провінції Парана, Конгрес бразилійських українців. Конгрес скликувано з ініціятиви місцевого Українського Допомогового Комітету і він мав би бути дальшим кроком в намаганнях українців закордоном створити один світовий Український Центр.

ПАНІ Е. РУЗВЕЛТ ВИБРАНА ПРЕДСІДНИЦЕЮ КОМІТЕТУ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 9. червня. — На сьогоднішньому першому засіданні створеного відповідною Комісією О.Д. комітету для списання хартії прав людини, п-ні Елінор Рузвелт була вибрана одноголосно предсідницею згаданого Комітету. В своєму зверненні п-ні Рузвелт взивала до якнайшвидшої підготовки проекту міжнародньої хартії прав людини, в якій були б списані привілеї і свободи, що мали б бути визнані всіми народами і країнами.

ПОЗАОЧНІ ПРИСУДИ СМЕРТИ В БОЛГАРІЇ

Софія, 9. червня. — Болгарський суд видав вирок смерти на Александра Цанкова, бувшого болгарського премієра за час війни та „провідника болгарських фашистів" і його девять спільників, з якими він в 1944 році був створив у Відні болгарський уряд. Усі засуджені перебувають в Австрії і їх засуджено позаочно.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „ПРАВДА" ЗАКЛИКАЄ ДО РЕВОЛЮЦІЇ В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ.

Москва, 9. червня. — Партійна большевицька „Правда" пише сьогодні, що „праві відлами" соціялістів в Західній Европі прийшли до влади і є на шляху до „кривавої мясорубки" робітничої кляси. „Правда" взиває всіх „чесних" соціялістів виступити проти політики їх провідників, повалити теперішні уряди та створити інші, де співпрацювали б комуністи.

ПРОГРАМА ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ

ГАСЛО ІТАЛІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ: „ХАЙ ЖИВЕ РОСІЯ".

Рим, 9 червня. — Премієр Альчіде де Ґаспері розпочав сьогодні в Конституційній Асамблеї боротьбу за існування свого, вже четвертого з черги, уряду, тим разом без участи комуністів. Подаючи до відома політичну програму свого уряду, премієр заявив, що всі його головні намагання будуть іти в двох напрямках: 1. Не допустити до інфляції та економічної катастрофи в країні, від чого насамперед потерпіли б ширші маси робіництва, та 2. Одержати закордонну позичку та допомогу. Сесія Асамблеї відбулася в дуже напруженій атмосфері, проте, закінчилася без інцідентів. Тільки під час промови премієра один комуністичний посол перервав йому окликом „Хай живе Росія", а в дальшому виступ премієра переривано всілякими іронічними заввагами з боку комуністів та лівих соціялістів.

РАМАДІЄ ПЕРЕГОВОРЮВАТИМЕ з ПРЕДСТАВНИКАМИ СТРАЙКУЮЧИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Париж, 9 червня. — Загальний страйк французьких залізнодорожників продовжується, хоча сьогодні уряд і робітники робили дальші намагання, щоб його закінчити. За намовою екзекутивного комітету Генеральної Конфедерації Праці провідники залізнодорожного професійного союзу погодилися прохати авдієнції в премієра Рамадіє. Премієр мав на це погодитися, всупереч своїй заяві, що він не буде говорити з представниками робітників під загрозою страйку.

КОМУНІСТИЧНІ КРУТІЙСТВА В АВСТРІЇ.

Відень, 9 червня.—Провідник австрійських комуністів Ернст Фішер заявив сьогодні, що на спеціяльно влаштованій конференції австрійський премієр (канцлер) Леопольд Фіґль виявив готовість піти у відставку. Головна кватира партії премієра (народньої) видала натомість, спростування, що Л. Фіґль цілком не думає резиґнувати, ані переорганізувати свого уряду, так як того бажали б комуністи.

ПЛЕБІСЦИТ В ЕСПАНІЇ 6-го ЛИПНЯ.

Мадрид, 9 червня. — Сьогодні тут проголошено урядовий закон, яким визначується на день 6-го липня „всенародній плебісцит", що мав би з черги висловитися за, чи проти прийнятого закону про наслідство Франка та встановлення в країні „традиційної монархії". Плебісцит відбудеться на підставі закону з 1907 р., в якому сказано, що голосування є „правом й обовязком" кожного еспанця, за виїмком тих, що не мають повних політичних прав. В цьому полягає і цілий обман плебісциту, бо в сьогоднішній Еспанії майже всі противники ген. Франка позбавлені цих „повних" прав.

САРЩИНА МАТИМЕ СВОЮ ВАЛЮТУ.

Париж, 9 червня. — В рямках економічного обєднання промислової провінції Сарщини з Францією, французький уряд проголосив сьогодні випуск окремої сарської марки, що виглядом різниться від німецької, але матиме таку саму вартість. В намаганнях дістати американсько-британську згоду на прилучення Сарщини до Франції, французький уряд обмежив дещо свої териоріяльні домагання до цеї провінції.

БРИТАНСЬКЕ СТАНОВИЩЕ ДО НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

Герфорд, Німеччина, 9 червня. — Британський міністер окупаційних справ в Німеччині, лорд Пакенгем, заявив сьогодні в зверненні до німецької молоді, що Британія не робить цеї молоді відповідальною за те, що сталося в минулому та що молоді німці „мають абсолютне право пишатися тим, що вони є німцями".

ПЕРЕД ДАЛЬШОЮ ЛІКВІДАЦІЄЮ РУМУНСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Букарешт, 9 червня. — Сьогодні повідомлено, що після повороду премієра Петру Ґрозу з Югославії, буде скликане спеціяльне засідання румунського уряду, на якому покличеться до відповідальности заступника премієра Татареску за його переданий урядові меморіял. Татареску є членом румунської опозиційної національно-ліберальної партії і звернувся до уряду зі закликом привернути демократичні вольності в країні.

ТЕРОР В ПАЛЕСТИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Єрусалим, 9 червня. — Короткий час після приїзду до Палестини Провірочної Комісії О. Д., озброєні жидівські терористи схопили біля Тель Авів двох британських полісменів.

МУЗУЛМАНИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПОДІЛ ІНДІЇ.

Ню Делгі, Індія, 9 червня. — Рада Музулманської Ліґи на сьогоднішньому засіданні одобрила план британського уряду щодо поділу Індії на дві, гіндуську й музулманську частини та надання їй домініяльного статуту.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА КИМ ІТИ?

Америку критикують у світі на різні лади, але всі признають, що в цій країні ще найкраще жити. Найбільше критикують „американську систему", яка має у своїй основі свобідну ініціятиву і вільну конкуренцію, себто такі чинники, які в многих країнах світу цілком покасовано або обмежено, очевидно з ціллю піднести добробут тих країн, чого одначе покищо не осягнено. Вистарчить поглянути на нужду в Совєтах, щоб побачити, до чого довела плянована господарка уряду в такій країні, яка, якщо не багатша природними багатствами від Злучених Держав, то певно не бідніша. Тепер треба ще підіждати з остаточним осудом щодо цього, що осягне соціялістична плянована господарка в Англії, бо наразі нема й там ще чим хвалитись.

Іншими словами, покищо ще нігде не видно, щоб десь придумано назагал ліпший спосіб господарки від американської, себто, щоб десь людям жилось під іншою системою краще й свобідніше, ніж під американською.

Це є важне заключення, бо американці люди розумні і як такі певно не держались би свого способу життя, якби побачили, що десь у якійсь країні люди вміють краще жити. Це правда, що деінде пробують поліпшати людське життя вкорочуванням свободи, політичної й економічної, та надають урядам широкі права, які уповажняють їх регулювати життя країни. Американський нарід був і є проти цього. Він не любить признавати таких прав ні урядові, ні бизнесовим потентатам, що пізнати по боротьбі з монополіями, ні теж великим юнійним босам, на що вказує останнє робітниче законодавство, що перейшло в конгресі. Чи воно так добре, можна над тим спорити, але що воно так є, годі заперечувати. Так тут назагал думають, що як в Америці добре жити, то саме тому, що американці держаться своєї старої американської системи, яка ставить на першому місці ідеал особистої свободи, з якою як американці думають, є тісно звязана економічна свобода.

Приглядаючись тим, що діють інакше, а так було й є в першу чергу в тоталітарних державах, американці не мають охоти покидати цю свою систему. Навпаки, вони переконані, що було б краще, якби їхню систему перебрали інші країни та народи, у яких повно різних монополій та економічних обмежень, а тоді було б у цілому світі краще й свобідніше жити.

Одначе комунізм і фашизм мають інші розвязки й думають інакше про економічну та індивідуальну свободу. Вони навіть заповідають американському способові думання і життя сумний кінець. Та їхня тайна успіху досі себе не виправдала, а американський успіх є фактом. Хто ж у таких обставинах буде покидати добру систему на те, щоб випробовувати таку нову, яка всюди, де її досі пробували застосувати, не приносила людям добра, а тільки особисту неволю і нужду. Поступ мусить змагати завше до чогось нового, але ліпшого й досконалішого. До цього змагала й змагає теж й Америка. Тому вона така багата, а рівночасно й вільна країна. В такий самий спосіб треба їй і далі йти.

Labor Management Relations Act, 1947

Новий робітничий законопроєкт („бил") під згаданим у заголовку іменем має всі вигляди стати законом без огляду на сильний спротив деяких робітничих юній або впливових робітничих провідників. Коли б цей „бил" не став законом в теперішньому році, то праця, вложена на його написання і на його прийняття в обох палатах конгресу, не останеться без наслідків. Скорше чи пізніше як деякі засади, так і постанови, ввійдуть в редакцію іншого робітничого закону, коли б теперішній „Акт про Відносини між Робітниками й Господарями з 1947" не набрав правної сили.

Треба з місця ствердити, що Акт з 1947 не є досконалий, як загалом нема досконалого закону. До написання можливо найліпшого закону треба не лише часу, але й відповідного духового настрою. Міжтим Акт з 1947 був опрацьований серед безупинного натиску як робітничих так і бизнесових організацій і цього свідомі були самі законодавці. Коли Акт стане законом, то одиниці, які будуть цей закон виконувати, будуть мати теж обовязок руководитися не лише теоретичною мудрістю, але й практичною розвагою. Таку вказівку для будучих виконавців закону дають самі законодавці тим, що вони доручують покликати до життя спільну комісію з обох палат конгресу, яка має слідити за діланням закону та за його недостачами й помилками. Ця комісія має скласти конгресові звіт із своїх помічень до 2. січня 1949 р.

Самий Акт з 1947 р. не є цілком новим законом. Він радше є поправкою і доповненям робітничого закону, що його коротко називають Актом Вагнера, одобреним у конгресі 5-го липня 1935 року під назвою: National Labor Relations Act. Коли б Акт Вагнера не мав своїх недостач, то не було б потреба його переробляти серед теперішніх доволі бурливих часів. Отже сама поява Акту з 1947 вказує, що він був конечний. Деякі постанови нового закону можуть виглядати драстичними, одначе це тому, що вони вводять щось таке, чого досі не бувало.

Як довго відносини між робітниками й підприємцями вважалися за їхню приватну справу, так довго не було потреби загальній публиці в ці справи вмішуватися. Коли ж одначе ці відносини стали такими, що зачали загрожувати інтересові публики й краю, законодатна влада вважала своїм обовязком управильнити ці відносини в такий спосіб, щоб не терпіло загальне добро. Це викликало в одних здивування і нарікання, а подекуди і протест. Так треба розуміти появу Акту з 1947 року, як і негодування, звернене проти нього.

У такому насвітленні треба розглянути самий закон. Він складається з 503 параграфів („секцій"), упорядкованих у пять розділах, званих „тайтл". Кожний розділ має наголовок, який вказує, про що в ньому йде мова. Розділи такі: I. Поправка до Краєвого Акту Робітничих Відносин („Акту Вагнера"); II. Мирне наладжування робітничих непорозумінь у промислових підприємствах, що мають вплив на торгівлю; стан конечности в краю. III. Процеси проти робітничих організацій. IV. Покликання до життя спільної комісії для студій і звіту в справі основних проблемів, які мають вплив на приязні робітничі відносини і продукційність. V. Дефініції.

Щоби розглянути оці справи, обговорені в поодиноких розділах, треба б багато місця. З практичних причин треба отже обмежитися до обговорення лише таких постанов, які, на думку деяких людей, приносять кривду робітникам. Та тому, що багато закидів кидається загальними словами, а в додатку серед політичного розгарячкування, не можна з ними рахуватися, коли хочемо дійти правди, нам треба розбирати лише такі закиди, які ясно спрецизовані. До таких належить низка закидів, поданих предсідником Американської Федерації Праці, Вилйемом Ґріном, на протестаційнім вічу, скликанім нюйорським посадником Вилйемом Двайером у Медисон Сквер Гарден у середу 4. червня. Тоді Ґрін кинув такі „обвинувачення" проти „билу" Тефта-Гартлія:

1. Що законопроєкт є „карним засобом", зверненим проти робітництва. Він наражує робітників на примусову працю для приватних підприємств на підставі судового наказу („інджонкшен") під загрозою кари. 2. Бил викличе промисловий заколот, бо зміняє дотеперішні правила збірних переговорів у користь господарів, які хочуть поборювати юнії. 3. Законопроєкт заборонює засаду „замкненого заводу", як єдиної постанови, яка дає забезпеку юнії. 4. „Бил" дозволяє вносити до суду позви за шкоду, заподіяну юніями і заборонює юніям бойкот підприємств за виріб товарів, непризнаних юніями. 5. Законопроєкт Тефта-Гартлія шкодить суспільності й ослаблює господарку краю. Коли юнії будуть безпомічні, вони не зможуть забезпечити робітникам належних платень. Тимсамим обнижиться купівна сила народніх мас і всі ті, що рахують на збут продуктів серед робітників, потерплять на бизнесі. 6. Вкінці новий робітничий законопроєкт вводить нову й небезпечну філософію в Америці, а це філософію ненависти до робітника.

З оцих шістьох ясно спрецизованих закидів, два останні є загальні і належать радше до теоретичної дискусії, над причинами добробуту й нужди серед якогось населення і получених з ними явищами виявів вдовілля або невдовілля з існуючих суспільних відносин. Про це можна писати цілі томи книжок і лишити питання дальше отвореним до дискусії. Зате чотири перші закиди відносяться до постанов самого законопроєкту і над ними поважно призадумуються як його прихильники так і противники. Для безсторонної оцінки цих закидів треба розглянути відповідні постанови законопроєкту, що буде зроблене в наступній статті.

Сталінська демократія без маски

(Надіслане до „Свободи" з України).

(Кілька даних про однорічний большевицький терор на просторі районів: Лопатин, Радехів, Сокаль, Мости Великі, Рава Руська, Немирів, Магерів, Жовква, Куликів, Яричів, Камянка Бузька та Ново-Милятинський — в часі між 17. липня 1944 р. а 17. липня 1945 року).

Як Західно-Українські Землі припали вдруге під сталінсько-московську окупацію, або послуговуючись оклепаним большевицьким терміном, — зістали „визволені" спід гітлерівсько - фашистівської тиранії, то це зовсім не вплинуло на покращання долі всього українського народу, бо місце гітлерівсько - німецьких посіпак, заняли ще кращі сталінські людожери. На протязі другої світової війни були ми свідками вже кількох таких „визволень".

Осінню 1939 року „визволили" нас до спілки від панської Польщі сталінсько-гітлерівські імперіялісти. Відтак в 1941 році „визволив" нас Гітлер від комуни, а рік тому літом, пригадав собі про нас незрячих батько всіх народів Сталін, і при видатній допомозі „старшого брата" — прогнав расових гітлерівців. За цей так короткий час, аж чотири рази змінялись на українських землях „опікуни". В результатах місце блакитнокровних польських панів заняли сталінсько-московські жуліки що в страсі перед німцями „удралі аж за Урал, щоби відтак змінити свій шильд і конституцію СССР на „найдемократичнішу" сталінську конституцію і тим крамом знова ущасливити прогресивне людство."

Що ж по суті є причиною, що Україну так люблять „визволяти" різні ближчі і дальші „опікуни" — сусіди. Цікавих вистарчить відіслати до історії України. Ми однак пройдемо коротко наслідками однорічного сталінсько-московського панування на вичисленому в горі терені. Далі, що їх нижче наводимо, це не забріхана сталінська пропаганда, але це страшна правда, обоснована в світлі дійсности. Нижче наведені цифри проймають жахом кожну чесну людину, тимбільше, що відносяться лише до одної третої Львівської обласли. Червоний фашизм, ще раз задокументував свої московсько - шовіністичні намагання відносно України. Ще більше посилено сталінсько-большевицькими душогубами тактику фізичного винищування всего, що має український характер, запрягаючи до цеї роботи всю большевицьку адміністрацію, на чолі з людожерами з НКВД і НКГБ.

Перш за все червоні сталінські фашисти зорганізували сильну і віддану собі адміністрацію у т. зв. „Вільній Україні". Хто рядить в ній? Ясно, що „старший брат" і то в 75% (молодший ще мабуть не доріс), та кліка довірених і витресованих сталінських вислужників — зрадників українського народу. Як доказ хай послужить той факт, що напр. в радехівському райцентрі на різних урядових місцях — на загальне число 118 спроваджених зі сходу сталінських чиновників з Касяком (голова райвиконкому), Канівцем (секретар РВК), Потаповим (начальник НКГБ), та Порфіровим (начальник НКВД), аж 79 із них, це істинно русскі люди — партійні кацапи. Як доповнення ще кількох не-українців. Це вам сталінська демократія, а впарі з тим рівні права! А туполобі енкаведійські агітатори вмовлятимуть ще може в людей, що український нарід „просив", щоби ним рядили кацапи, бо сам ще не доріс до того. Подібний стан маємо в сокальському, жовківському та інших вичислених районах. Видно, що „старший брат" дуже дбає про незрілого молодшого та щоби той переforсувався, великодушно виручує його в правлінню цею „Вільною Україною".

Ця сталінська зграя бандитів побачила скоро, що нетуди попала, побачила відкриту ненависть українського населення і тому постановила силою і терором здусити в народі всі познаки невдоволення. Сталінсько-московські бандити примінили, як звичайно, широковідомі на українських землях страшні енкаведійські методи. В парі з брехливою пропагандою почалися незнані у всьому культурному світі лови на людей, арештування „винних" і невинних, вивізка жінок, старців та малих дітей в сибірські тайги та Казахстан, палення сіл, убивства старців, жінок, дітей та прямо полювань на мужчин, варварське насилування жінок, грабунок і нищення господарств, безчещення і грабунок церков, нищення могил-хрестів, арештування та побивання найсвідоміших священиків, нищення бібліотек та інших культурних здобутків українського народу, нелюдське здирання хліба, мяса, молока, а впарі з тим ангажували під сильним терором слабодухів до поліційної служби в різних і стрібительних батальйонах і т. п. Коротко кажучи, Москва постановила фізично знищити свідомий український загал, щоби зробити його нездібним до ставлення спротиву хижацькій Москві. В той час, коли сталінські бандити винищували українське населення, тоді большевицька забріхана пропаганда заверещала на ціле горло про підривну діяльність „українсько-німецьких націоналістів". Це було потрібне для заграничного експорту...

На цю большевицьку брехню відповімо фактами, які увійдуть до історії, та котрі кожночасно можна провірити на місцях. В 14-тій статті „найдемократичнішої" сталінської конституції сказано, що „УССР зберігає за собою право виходу з СССР", а тут за це на протязі тільки одного року арештовано: 1,472 українців. З цього лише 1,372 заангажовані до підпільної роботи, - що нібито по думці большевиків, були „ворогами народу", а про 2,100 — це найльояльніші громадяни, яким судилося терпіти хіба тільки тому, що родилися українцями і хотіли жити.

Забракло кремлівським сатрапам людей, щоб заселити непрохідні тайги Сибіру чи Казахстану, бо кільканадцять мільйонів українців вивезених туди зі Східних Областей України вже вимерли з голоду чи стужі, а москалі, як народ вибраний, расовий в цілому СССР — за делікатний до тяжкої колгоспної праці в Сибірі, тоді знайшли робочу людську силу якраз тут. І поїхали ешелон за ешалоном в далеку Сибір з насильно вивезеними в числі 2,123 людей, з чого лише 624 мужчин (переважно старців), 838 жінок та аж 601 нелітних дітей. Це лиши 30% визначених до насильної депортації, бо 70% здорових, молодих не далося злоенкаведівським людоловам. Вони опинилися або в партизанських загонах (УПА), або укриваються. Здемольовані їхні господарки і хати стоять ще зараз пусткою.

Вбивати і знущатися по думці сталінської пропаганди, спроможні тільки монархістично - націоналістичні банди в

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

49)

Думала й передумувала, не могла нічого зрозуміти, не знаходила ліку на пояснення на охопивші її сумніви. Серцем відчувала — призначені собі долею. Та розум серцеві перечив.

Обоє писали, що приїдуть по неї. Думала, може за місяць, за два. Рішила відписати обом взавтра, розпитати як це сталося, неждано, негадано? Поїзд йде ввечері, поспіє написати. Написала б зараз — нема поштових значків. Краще лист обдумає... Щоб не вразити може й справді гарних людей, почуття сина, і тої невідомої дівчини.

Тимчасом, того завтра, коли лист вже написано, одержала телеграму. Син з дівчиною й матірю їдуть до неї. Засоромившися, не знає чого, лист спалила. У завтра ввечері загадки розвяжуться. Мусить потерпіти. Та зовсім збилася з пантелику. Що ж то там за батьки? Часи тяжкі, а вони викидають соток дві на подорож. Багачі вони, чи що?... Вже ж можуть на таку подорож легенько собі дозволити... Їдуть, заберуть її з собою. Задумувалася, чи їхати? Хотілося бути коло сина, коло невістки... Не хотілося чутися від когось залежною, хай собі гарних, щирих людей!... Все це несамовите, загадкове покищо! Може й син ще розчарується! Можуть вимагати коштів, страт... Вимагатимуть - заплатить, нехай і без цента зістанеться... Ой, синку, синку!... От так встрілив!... Гарно!..

Господи?... Чого ж я посуджую нічого мені не заподіявших людей?... Може вони справді гарні, щирі, шляхотні, чудові. Може дівчина справді ангел, фізично й духово? Чи ж вже зовсім нема на світі гідних, щирих людей? Пізнали сина, а тут ще такі подібності, хто є хто — сторонному й не розібрати!... Не дивно, що так швидко у них пішло!... Грішиш, Ірино! — картала себе. Гнала від себе сумніви — і мимохіть до них верталася. Здавалося чомусь, що дівчині мусить щось хібувати. Багаті люди за бідаків так швидко одиначок не віддають... Але ж бо її Ростислав на майно не ласий, навчився трохи розпізнавати людей. Не назвав би себе сином Бог зна кого! Приїдуть, побачимо...

Перечитувала листи молодят, старалася зрозуміти недописане. Снився тій дівчині Ростислав, — значить запав їй в душу тоді ще, під Винипегом. А вона, видно, йому. Мусить бути незвичайна краса, чистота душі, невинність маленької дитини, щоб з любим так швидко порозумітися. Свята невиність здібна полонитися другою особою до самозабуття. Щоб то справді дівча аж таке невинне?... Тут інакша система виховання. Невинність хлопця чи дівчини викликує насмішку молоді. Все може бути! Десь потопилися в собі з першого погляду, наче вморських глибинах... Але як порозумілися між собою?... А може... Може порозумілися без слів, музикою!... — прийшов до голови врешті правдивий здогад... Адже обоє музики... Певно грали разом... Музика їх і засватала!...

Трохи знервована йшла на стацію. За кілька хвилин все виясниться. На стації рух, снують люди, чути різні мови. Цілий Вавилон! Стала по при двері жіночої ждальні. Побачила сина в товаристві двох пань. Здалеку не могла розглянути їх облич.

Входячі подорожні, мама з дочкою завважили струнку, високу паню, простенько убрану. З під темно-синього весняного плащу виднівся край брунатної сукні, такий же капелюшок, без прикрас, рідонька воаль. Рукавичка нервово тремтіла вруці, другою рукою поправляла воаль на худорлявому вродливому обличчі. Мент копось шукала між переходячими великими темними очима. Нетерпляче теребила неслухняні пасма сивавого волосся, замислено рухала губами невеликого, делікатного рота. Паню доглянувши — Ірина сказала потиху:

— Побюся у заклад, що та пані — твоя мати.

— Де? — Ростислав обводив ждальну зором, і не знаходив.

— Ось, там, у дверях жіночої ждальні! — доглянула вже й пані Ставрович. У цей мент очи Ірини Антріївни спинилися на них.

З окриком втіхи Ростислав залишив своїх товаришок й побіг до неї. Ірина Андріевна поступила на зустріч. Впали собі в обійми, хвилю стискалися, заглядали в очи, сміючися обоє говорили разом... Друга мати з почервонівшою дочкою пристанули, не доходячи кілька кроків. Крадьки оглядали Ростиславову матір, відчули в собі щось тепле, ласкаве, що здіймалося в їх грудях. Змішано усміхалися, на сцену привитання матери з сином. Гарна, щира, така, як син!...

Ростислав вихопився з обіймів. Маму й дочку взяв за руки, підвів до своєї матери.

— Це, матусю, друга моя мама, Марія Юрївна!... А це — Ірина!...

Побравшися за руки мами хвилю собі ніби приглядалися. Рвучко якось потягнулися до себе, обнялися, міцно тричі поцілувалися. Щасливі діти втішно любувалися мамами, раді, що мами одна одній не аби як видно, подобалися. Обі з сивиною, однакові на зріст, убрані навіть подібно, здорові, моложаві обличча. Здавалися рідними сестрами. Діти аж загорділи. Адже кожне мало по дві мами. Небагато людей можуть двома мамами похвалитися!

(Дальше буде).

М. Коломацький.

Полтавські спомини про Шевченка

„Соловейка" — Котляревського. У вересневий вечір старою балагулою приїхав у Полтаву Шевченко. Із сумерків виринали обриси хреста Воздвиженського манастиря, пишної палати графа Кочубея, величавого катедрального собору, а збоку нього скромної хатини Котляревського. Шевченко був сумний. Творець „Енеїди" помер, його товариші й учні розбрились по світі. Який жаль!

На другий день Шевченко зайшов у хату Котляревського. Застав старого слугу й наймичку Ганну — двоє людей, що завсіди були вірні Котляревському та провели його в останню дорогу. Побалакавши з ними, посумувавши, Тарас зробив три рисунки: хати Котляревського, собору і Хрестовоздвиженського манастиря. Думав вернутись ще коли в Полтаву і змалювати багато старих будівель, розкинених по місті. Та не довелось...

*

Містечко Решетилівка лежить 25 км. від Полтави при т. зв. решетилівському шляху. Раніше в ньому жили майже виключно ремісники: ткачі, суконщики, полотнянники, шаповали, чинбарі, ковалі, шевці й інші. Містечко вело широку торгівлю з цілим Лівобережжям, мало власний ярмарок. Та було тут москалям-поміщикам і поле для жахливої експлуатації. Потворили вони тут монуфактурні фабрики та заставляли ремісників-кріпаків працювати з ранку до вечора.

Сюди в 1848 році приїздив і тут довгенько жив Шевченко.

В 1923 році розповів мені старенький дід таке:

— Он у цій старій кузні край села робив мій батько. Добрий був коваль. А ми ковалі з діда-прадіда. Може десятилітнім хлопцем помагав я батькові в роботі. Заходили до нас чумаки, про подорожі далекі розказували. Цікаво було... От раз зайшов до нас чорнявий високий мужчина, в селянському вбранні. Привітався, сів. Батько якраз кував бокову щоку колодки. Що куєте? — питає. Це роблю — каже батько — міцний, з секретом замок для панського шпихліра. Цього року добрий врожай, то пан хоче шпихлір добре замкнути, щоб злодії не влізли. Знаєте, дядьку — відзивається мужчина — цей замок треба б затримати для вашого пана. Коли його закуєте в кайдани, то цією колодкою. — Смілі були слова, як на той час.

Багато пережилося, багато змінилося з того часу. І повстання було, і кріпацтво знесено, а ці слова Шевченка — бо він був цим мужчиною — і досі в моїй памяті. Сміливий був і не гордовитий. Решетилівці дуже його любили, а як почули про його смерть, то ціле містечко плакало".

*

У гарний травневий день 1935 року я опинився в селі Устивиці. Село Устивиця 10 км. від станції Яреське, яка, знову, лежить яких 75 км. від Полтави. Довгим, вузьким яром входжу до села. А воно принадно розкинулось на високому плоскогірі, що лагідно сходить розкішними луками до річки Пслн. Недавно ще на горбах стояли стародавні вітряки. Тепер нема. Ось головна площа. Сільрада. Старовинні рублені хати, що й по 200 років мають. Козацькі хати, з широкими дверима... Велике колись багате козацьке село. Тепер з двох мурованих церков сліду нема, на старому цвинтарі пасуться корови — із давньої величі й багатства мало задишилося.

Ось у цьому селі тому 90 років побував Шевченко. Старий кремезний дід Лутай просить у свою стару козацьку хату. Він високого росту, з чорними очима. Як на своїх 90 літ, тримається добре. Щасливо пережив голод 1933 року. Багато внуків своїх одніс годі на цвинтар. Він з діда-прадіда мешканець цього славного села. Свідомий українець і багато мандрував по світі. Самотужки добув освіту. Від свойого батька, доброго й багатого ткача, чув багато про перебування Шевченка в Устивиці. Він сам родився саме в ті дні, коли Тарас бував у його батька. Прошу його розказати про перебування Шевченка в селі. І дід радо розказує:

„Шевченко завжди ходив у нас в селянській одежі. Приходив часто до шинка, яких тут було аж три, і починав щиро розмовляти з селянами. Мав добрий голос і любив у гурті співати. Найбільше йому подобались пісні „Ой, наступала та й чорна хмара" і „Забіліли сніги". Відвідував знайомих селян в їх господі. Одного разу, коли сидів у шинку, добув миску пшона та кинув туди трохи маку. — Дивіться, — каже — пшоно — то ми прості селяни, а мак — то чужі пани. Як тільки захочемо, легко зможемо вибрати цей мак. — Так він символічно натякнув на повстання. В поведінці з людьми був Шевченко простий, привітний, веселий і жартівливий. Одного разу, було це в жовтні 1845 року, прийшов він до мойого батька сумний. Казав, що відїздить. Обіцяв знову приїхати. Довго чекав мій ботько... Тільки в 1861 році дізнався, що його знайомий, Тарас Григорович, помер. Батько довго зберігав два рисунки, які йому подарував Шевченко. Потім у 1881 році купив „Кобзаря" і часто нам читав. Старий вже був, та добре знав письмо. По його смерті я став господарем і почав читати книги про Україну, а „Кобзаря" то вже цілого напамять вивчив".

(„Життя в Таборі").

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ВЕСНЯНА „ВИСТАВКА" ОБРАЗІВ.—Хто буває весною в Ню Йорку в Ґрінвіч Вилледж, традиційного осередку мистців, той може зовважити на вулицях, під стінами, вистави образів різних американських мистців, не відомих широкому загалові. Ці образи можна купити за дешеву ціну, на це вони там і виставлені. Кажуть, що таким шляхом дійшов до слави не один з американських малярів, що їх імена тепер загально відомі.

Сталінська демократія без маски

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Греції і то демократичних партійників, руки сталінських опричників замочені в крові не 4 „демократів", як в Греції, але 1,917 правдивих патріотів. З цього числа убили 1,630 мущин, 120 старців, 99 жінок та аж 68 малих дітей... Най свідками будуть тут ряди низьких могил на кожному кладовищі навіть без хрестів, бо сталінські недовіри зрізали їх. Хай свідчать потоки материнських та батьківських сліз. Навіть 68 дітей зробили „ворогами народу"... Що за контраст портрет Сталіна з дитиною на руках знагоди свята молоді, а тут рівночасно цей сам кровавий вампір наказує своїм посіпакам мордувати стільки невинних дітей.

Дикі інстинкти „культурного Сходу" показалися на повний ріст в насилуванні безборонних жінок. Тут певно повірять вже нам чехи, поляки та інші західні народи, бо мали змогу безпосередньо переконатися про це. Самих прилюдно насилуваних жінок і дівчат в числі 333 народить нам кацапів чи інших азійських монголят.

Майже цілий світ не знає, що це таке облави на людей. Тут сталінсько-московські людолови умасовили їх до тої міри, що на згаданому скравкові Львівської области перевели 3,522 облави на села та 7,204 більші облави на ліси та поля. В цих акціях на людей брали участь цілі спеціяльно вишколені зграї сталінських бандитів, узброєні в різного роду зброю, як гармати, танкетки, літаки, ручні автомати та двометрової довжини дроти, якими вишукувати криївки з людьми і заховане добро. Демолювання мешкань, рабунки, та нищення господарських будинків, це звичайне явище. Недавно вся большевицька преса розпитувалася про знищення, що їх заподіяли німці за час свойого панування в Україні, а чи ж на сталінців не паде ще може більша пляма, на яку здібні різні боголюбські...? А що ж вони? Чи ж ми не були свідками, як на наших очах вже в мирний час згоріло 2,650 господарств. І це робиться в найбільше „демократичній" державі в якій вся влада спочиває „в руках робітників і селян".

Забріхані большевицькі агітатори викрикатимуть перед культурним світом, що українці охочо йшли захищати „родіну", та й ще кричатимуть про геройські подвиги угнаних в червону армію 14,392 людей, яких зовсім невишколених та лихо узброєних гнали енкаведівські посіпаки на ґарматне мясо. Ми маємо зараз змогу оглядати цих героїв без рук і без ніг.

Кожний народ має Ефіялтів. Знайшлися і вони в числі 1,127 і в цьому терені, які для забезпечення власної шкури перед фронтом заповнили ряди різних істребітельних батальйонів та міліції.

Підземелля Донбасу „гостить" у себе 649 залапаних на облавах та вивезених туди на каторжну роботу людей.

Дикий монгол не пошанував навіть церкви, а руками енкаведівських опричників збещещено та зрабовано 40 церков, арештовано 28 найсвідоміших священиків, збурення могил Героїв та зрізування хрестів було масовим явищем. В цей спосіб знищено 545 могил і хрестів, а на їх місце засаджено червоні зірки.

Під руїнницьким впливом модерного Джінгісхана — Сталіна є й культурні надбання української культури. Знищено в цьому короткому часі 137 культурно-освітних бібліотек з найціннішими творами української та всесвітної літератури. На це місце хотять насадити радянську, по суті гнилу, московсько-большевицьку літературу.

Москва все пхалася на Україну, щоб визискувати її економічно, тому й зараз, щоб прогодувати голодні большевицькі маси Азії та Півночі зрабовано насильно 83,635 сот. хліб. збіжжя, в чому перевищили навіть гітлерівсько-німецьких сатрапів. Незалежно від цього з тутешнього українського населення 153,412 сот. бульби, 44,050 сот. паші, 18,469 сот. мяса та поважну кількість гектолітрів молока.

Хоча Москва горлає на ввесь світ про велику скількість лісів, того „зеленого золота" по цілій своїй території то потрапили ще й з тих околиць вивезти 126,500 кубометрів лісоматеріялу.

Наведені вгорі числа найкраще свідчать про колоніняльну грабіжницьку політику імперіялістичної Москви на українських землях, Як бачимо, Москва, хоч комуністична, намагається в перше приборкати українського селянина, щоби відтак краще можна було його здирати економічно. Нищення культурних та релігійних здобутків мають місце тому, що Москва на протязі цілої історії уважає Україну за шпихлір і боїться найменших познак сепаратизму. Не диво теж, що зараз вся большевицька преса вдарила на сполох з причини сепаратистичних тенденцій українського народу. Через своїх заушників різних „вчених та професорів" фалшує історію України, видвигаючи найтемніші моменти її залежності від Москви, глорифікуючи її, щоби в цей спосбі доказати „одвічну тенденцію українського народу до дружби з великим руським народом". Український загал так на вичислених тут теренах, як і по всій широкій Україні, свідомий того, що хоче осягнути Москва, хоча б й большевицька, через ті різні потягнення і тому тимбільше єднається і зараз збройно протиставиться усім большевицьким тенденціям. По цілому Радянському Союзі маємо вже наявні прояви протесту проти сталінських сатрапів усіх поневолених ними народів. Партизанський рух росте і могутніє. А перед у всьому веде Україна зі своєю Українською Повстанчою Армією...

Косенко.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ОЗОН, ПАРК, Н. Й.

З хрестин на скитальників.

Дня 25. травня б. р. громадяни Іван і Марія Сташків хрестили свою першу дочку „Руту". Як щирі українці не забули теж і за наших бідних скитальників. Це бажання батька і матері малої Рути представив п. В. Костишин. Збіркою занялись пані М. Оршуляк і п. В. Цісик. Збірка принесла суму $63, котрі то гроші вислано до Зл. Укр.-Ам. Доп. Комітету.

Жертвували: І. Сташків $10; по $5: В. Цісик, В. Галичин, І. Горинь; Король $3; по $2: І. Вовк, Галичин, М. Малафій, С. Вовк, М. Оршуляк, В. Балук, В. Воробець, В. Костишин, М. Савка, Й. Самборський; по $1: М. Вовк, Є. Орлян, Кошиловський, Ґенеґа, А. Малафій, Фірман, Береза, Гобер, Білий, Сенишин, М. Лен, Петришин, П. Каспрак, О. Каспрак, Н. Н. Разом. $63. В імені родичів і скитальників дякуємо щиро за жертви.

В. Ц.

ТОЛІДО, О.

Для скитальників.

24. травня влаштували кревні та знайомі громадян Косминів 25-річчя їхнього весілля. Гром. М. Чорний представив гостям Ювилятів як прикладних українських громадян у цілій околиці, а гром. Д. Медецький розповів про недолю українських скитальців. Збірку перевела п-ні Марія Пелехата. Жертвували: Ювилят Михайло Космина $20; по $5: Б. Сисак, Д. Медецький, Н. Скотинський, Ю. Ліщук; по $2: І. Пелехатий, І. Наконечний, А. Наконечна, А. Медицька, П. Юркевич, М. Корнова, Й. Жуковець, М. Блясецький; по $1: Е. Блясецький, Ю. Космина, Т. Танасійчук, М. Перій, В. Іликанец, Т. Василинюк, С. Юркевич, М. Жуковець, І. Марціняк, Е. Ткаченко, Й. Цудзінський, В. Турський, Ф. Жуковець.

Миайло Блясецький.

О. Грайливий.

ХУТОРИ ГОРЯТЬ...

Спав у долині хутір. Він припав до землі, прищулився і завмер. Дуби, явори, як кістяки мерців, німо костеніли стовбурами у млі і видавались ще чорнішими.

Озброєні скорострілами постаті підкрадались, посувалися йшли. Хижі, жорстокі постаті топтали українську землю. Тихий бандитський свист. Другий, третій. Московська лайка й оклик: „Вперьод". Йдуть один, два, десять, багато...

Та не чув загрози хутір. Стомлений денною працею, він завмер, спав. А остателі постатті підсувалися все ближче й ближче. Хутір.

Наче з підземелля, виринули контури настовбурченої комори, хати, клуні, повіток. Перевірили зброю. Ніч зробилась ще чорнішою.

— Товариші, сьогодні діяти ще рішучіше і бити без промаху, — пяний голос старшого.

— Гі-гі-гі... А вчора што... плохо?

— Ще жорстокіше, інакше задушить ота Україна...

Перелізли через тин. Очі — вогонь, рухи вручкі. А дикий кровожадний інстинкт підгоняє вперед.

Хата. Почулись матюки і брязкіт розбитих шиб. Дзень, дзень, дзень... розсипалось під ногами. Наче плакали і благали: „Не губіть. Він звичайний собі гречкосій".

За брязкотом, розрізуючи наружено повітря, почувся постріл. Стрепенулась ніч. Прокинувся хутір.

— Боже.

Хата крикнула, зойкнула і завмерла. Намацував старий Назаренко в кочергах різак.

— ... в руки Господа... гроші викидай!..

І знову постріл. Вогник пронизав хатину. Вдарило сухим повітрям. Засмерділо димом, порохом.

Під столом у кутку тремтіли діти. Біля них сиділа мати а тремтячими устами шептала молитви.

Старий Назаренко перехрестився і став з різаком. Спокійний, зосереджений.

— ... В Богородицю... Христа Бога...

Вдарив постріл. За ним з напільного вікна відгукнулись ще два.

— Перехресним беруть... За стіною гупали ноги, чулись притишені голоси та рухи.

— ... Що там вовтузишся. В Господа Бога...

Стукнула віконниця. Назаренко затремтів і щосили вдарив різаком туди, де стукнуло. Відчув, як різак вгруз у щось мяке.

— Влучив, — пронеслось у голові. Чув, як за стіною щось повалилось.

— Так, так — влучив...

Та раптом освітилось подвіря і сніп світла бризнув у хату.

Підпалили...

Вискочили зпід покуття діти і кричали:

— Татусю, татусю... Ми горимо!

Посеред хати, склавши докупи долоні, застигло стояла мати. Старий теж розгубився і незнав, що робити. Інстинкт наказував щось діяти. Але що? Що і як?

Метнувся в сіни до вдерей. Але... двері не відчинялись. Ще раз перевірив засуви.

Так. Бандити знадвору взяли — на клямку.

— Душогуби...

Посередині хати стояла розпатлана мати. До неї горнулися діти.

— Оксано, Оксано! — схопив дружину за плечі і тряс.

Вона стрепенулась і закричала:

— Діти, діти.

— Стара, викидаймо скоріше дітей за вікна...

Але не встиг він пересадити першу дитину через лутку, як почулись постріли. Обважніле тіло впало на призьбу і зсунулося на землю.

— Звірюки!

На хвилину закамянів.

— Тату, татусю... — кричали та тулились до нього діти.

Як у божевіллі схопив і знову пересадив за вікно. Воно впало і миттю схопилось. Батько побачив, як замиготіли прудкі ноги.

— Тимку, в садок, у садок тікай... — перехилився через вікно і кричав.

Лунали постріли, палахкотіла стріха.

А батько кричав: „В садок, у садок..."

— Ой, — тяжко застогнав і трупом повис на лутці.

Заворушилась покрівля і бурхливе море вогню з тріскотом та шипінням гуркнуло на підлогу. Червоні півні підскочили в небо і запалахкотіли ще дужче.

Хата зникла в палаючому морі вогню.

— Рятуйте... Рятуйте...

Останні одчайдушні крики вилетіли з хати і затихли в полумї.

А хутір сатанів, божеволів, витанцьовуючи в смертельному танці.

І, ніби кликані одчайдушним кроком порятунку, на околиці затарахкотіли якісь інші постріли скорострілів. І пяний рязанський садист, залитий своєю чорною кровю, повалився на святу українську землю.

— Бийте, друзі! — пронеслося хутором.

Загін упівців опанував хутір.

*

Зійшло сонце, невиспане, бліде, сумне. Вяло кинуло сковзький промінь, що якось дивно ліг на зажурений степ.

Сердився ранок і супив брови. Кашляв і сердився, що простудився.

Росяно, вогко і... тихо.

З Назаренкового хутора тягло згарищем. Десь у селі кричали півні.

Сонце піднялось вище. Але — росяно й вогко...

Кочубеївським шляхом журно скрипів немазаний віз.

А під межевим стовпчиком сиділо років восьми хлопя.

Задимлене, зморене, бліде. В самій сорочці та штанцятах.

Зпід обпалених брів ледви блищали оченята. Воно скулилось і тремтіло.

Підвода спинилася.

Воно побачило людину.

— Не бійся, хлопчику.

Хлопя дивилося на дідуся вовченям.

— Звідки ти? Ну, чого ж мовчиш?

Воно мовчало. Тільки з насуплених, обсмалених брів недовірливо блищали оченята.

— Ну, скажи, звідки ти? ласкаво питав дідусь.

Не відповідало.

Тільки що-хвилини шморгало носом та супило брови.

— Ну, скажи, чий ти? Де батьки?

У хлопяти заявились на очах сльози.

— Там... — кивнув голівкою туди, де стирчали обгорілі й чорні стіни.

Дід змахнув рукою сльозу. Стояв і дивився.

— Так, так. Це зветься „переселення" нас до чорта в зуби... з рідних земель.

Щеміло серце і щось підступало під горло. Силкувався бути спокійним, але не сила.

— Як тебі звуть?

— Тимко...

— Тобі холодно?

— Холодно, дідуню...

— Хди до мене.

Воно вагалось.

— Ходи, ходи. Не бійсь. Я не з тих.

Хлопя підвелось і довго дивилося на згарища.

Заросились вії і маленький кулачок піднявся вгору.

А з півночі сунула важка, чорна хмара диму. А з півдня, у гущавині лісів, шумів гарячий вітер, розносячи повстанську клятву:

— Умрем, але не здамося! Україна непоборна.

(„Юнацький Шлях" ч. 3-5)

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7066. Ріствей Теклі з с. Тилич, Новий Санч, від Ріствей Івана.

7067. Піскор Андрія, Мачуга Юрка, Коляс Катерини, Зорин Михайла, Филип Михайла, Мелеш Анни, сина Цимбалістого Михайла від Цимбалістий Дмитра з с. Молоича, Ярослав).

7068. Тимочик Анни (Перхач) з села Маховичі, Перемишль, Перхач Костя від Перхач Ярослава.

7071. Кулеба Параньки з с. Рай, Бережани, від Градовський Дмитра з с. Гиновичі.

7072. Порт Генрі і Ірми (Аскан) з Ростова від Зарукова Татяни (Голадчева).

7073. Кавій Марії, Уатерини і Василя з с. Вільшанка Мала, Золочів, від Питльований Михайла.

7074. Фецич Миколи з села Щербанівка, Лісько, десь на скитальщині, від Стець Петра в Америці.

7075. Ревич Стаха з с. Чолгині, Яворів, тепер десь на скитальщині від Ревич Анни в Америці.

7076. До односельчан з села Пониква Вел. і Суходоли, Броди, що тепер на скитальщині, від Панчук Р. в Канаді.

7077. До кревних і знайомих з с. Лука, Самбір, від Городиський Михайла.

7078. а) Волосенко Антона і Донила з Тисьмениці, Юревич Володимира, Волощук Куби від Волосенко Павла.

7078. б) Блага Павлини з Тисьмениці від Кіналь Ярослави (Островська).

7079. Іванюк Григорія від Забава Анастазії (Іванюк) з с. Ріплин, Грубешів.

7083. До дядька з с. Погреби, Кременчуг, від Тимошенко Константина Костович.

7084. Ориш Михайла з села Крукевичі, Мостиська(від Бич Ольги.

7085. Сильчак Василя і Петра з с. Плоске, Сабір, Оленич Дмитра від Гасюк Степана.

7086. Федорищин Фризина від Южда Василя з с. Біла.

7087. Боднар Павла від Созняк Юліяна з с. Боложинів.

7088. Колик Тимка з с. Жирниця Виж., Лісько, від Ковик Василя.

7089. Смеречанська Марії (Багницька) з Городенки від Багницька Минодори і Олімпії.

7090. Кащтанюк Івана від Дмитерко Романа.

7091. Насевич Павла з села Коршова, Підгайці, від Васильkевич Дмитра.

7092. Маронюк Андрія, Арсеня і Павла від Ярмоленко Ліди.

7093. Котюх Петра з с. Видранниця, Ковель, від Котюх Данила.

7094. Глова Михайла з села Теплиці від Глова Михайла.

7095. Сокол Івана з Підволочиськ від Давидович Теодора.

7098. Гонтарський Володимира, Мисяк Осипа з с. Олешич, Любачів, від Бачинська Олени.

7100. Колісник Теодора, Михайла і Івана від Колісник Михайла.

7101. Мандзюк Петра з села Вохторів від Лісовський Володимира.

7102. Гаріс (Гарасевич) Івана з Кремяниця від Сіньковська Анисії (Снігурова).

7104. Александрович Івана з Комарна від Александрович Михайла.

7105. а) Колодій Андрія з с. Журавиця, Перемишль, Осідач Михайла з с. Пакість, Мостиська, від Колодій Ярослава.

7105. б) До синів пок. Шашкевича Ярослава від Кольман Олександра.

7106. Йокіш Йосифа, Николенко Миколи, Ресниченко Петра від Липко Григорія.

7107. Харамбура Олекси, Голубець Пилипа з Яворова від Масюк Івана.

7108. Кашуба Василя і Михайла від Кашуба Софії з с. Славне, Зборів.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 13. червня, в годині 8. ввечір, в Січовій Галі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт зі забави. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязаний кожний член прийти та взяти свою дивіденду. Поза тим маємо інші важні справи до полагодження. В кого є ще діти, що ще не є в Союзі, хай їх впише негайно. В Союзі маємо аж 6 різних грамот і є в чім вибирати. — І. Форись предс.; О. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 15. червня, точно в годині 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. На цих зборах буде звіт відділових урядників і контрольорів. Просимо прийти привести своїх приятелів і знайомих, щоби вони стали членами своєї рідної організації. Буде роздання дивіденди. Довгуючих напоминаємо вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, подає до відома, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 5:30 пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на час і вирівнати свої вкладки та вислухати звітів уряду і контр. комісії за пів року. Є також інші справи. — Уряд.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Василія еликого, від. 161, відбудуться в суботу, 14. червня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. росимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на збори, вислухати піврічного звіту, як також є інші важні справи до вирішення. — За уряд: А. Підуфалий, предс.; А. Дзюла, фін. секр.; І. Протиник, кас.; Й. Литвин, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 15. червня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори та вирівнати свої вкладки і належитости. За вкладки, плачені членами, а не записані секретарем у платничих книжечках, секретар не буде відповідати і не зможе мати в підрахунках місячних. Урядники і члени! Старайmoся приєднувати нових членів, як дітей так і старших, до Союзу. Не вистарчає говорити дітям, що Союз це наш Батько, але треба показати дітям і внукам, щоб і для них Союз був Батько і опікувався ними. — Р. Д., секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що збори відбудуться в суботу, 14. червня, в гали церковній, точно в годині 7:30 ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час і вирівнати свої місячні вкладки, щоб можна замкнути рахунки для контролі. — М. Галькевич, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній, 59169 Савт Секонд Партішен. Обовязкого кожного члена є бути на цих зборах, бо є важні справи. — Уряд.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, подає до відома своїм членам, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 45-47 Ровп Еве., Пасейк. Обовязком кожного члена є прийти на збори і вислухати звіту за 6 місяців. — І. Живицький, предс.; І. Гринько, кас.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Звичайні місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 14. червня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх членів і членниць прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться 15. червня, в 6. годині ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. — За уряд: П. Мелень, пр.; О. Логин, кас.; І. Грабар, секр.

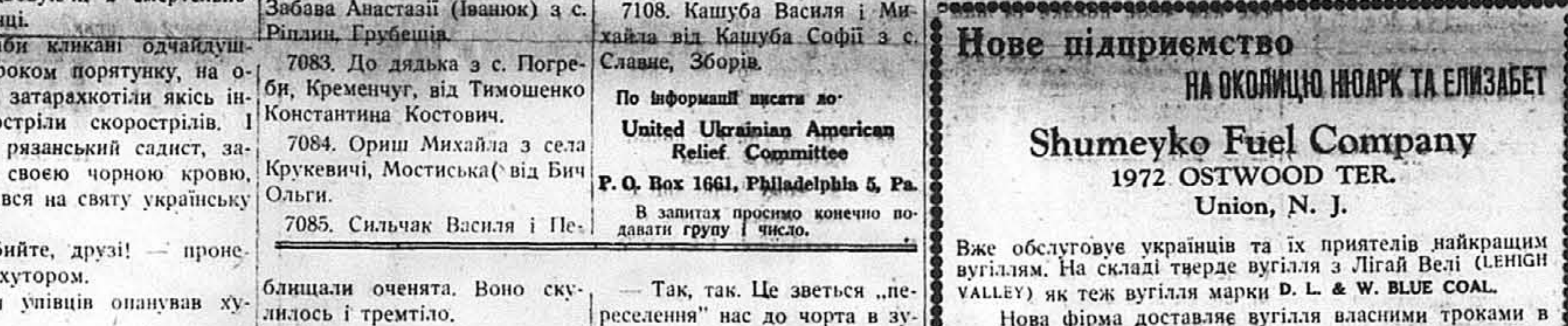
ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 14. червня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, де буде звіт контролі за минулих 6 місяців і інші справи. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; Т. Плавяник, кас.; А. Хромяк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 1. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лаквана Еве. Пригадуємо всім членам, щоби старалися платити свої належитости на час. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 14. червня, в парохіяльній салі, 74 Герис Еве., в годині 7. ввечір точно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення і полагодження. Вписуйте свої діти в члени У. Н. Союзу. — В. Кушнір, предс.; І. Кокольський, секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ТАРЗАН, ч. 1617. Непевне дно.

Коли гіпопотами пішли під воду, Тарзан поспішив на поміч Товни...

а зручна у пливання Кирстина доплила до сплаву і пхала його в сторону борикаючихся леопардів.

За хвилину малпочоловік витягнув переполохану Товну на поклад сплаву.

Та в цій же хвилині оба переполохані леопарди піднялися під сплавом. І знову сплав нахилився небезпечно.